

Viðræðu- nefnd Alþýðu- flokksins

Gylfi Þ. Gíslason

Benedikt Gröndal

Eggert G. Þorsteinsson

Bragi Sigurjónsson

Björgvin Guðmundsson

Kjartan Jóhannsson

Örlygur Geirsson

Drög að grundvallar Jafnaðarmannaflokki

I.
Jafnaðarmannaflokkur Íslands berst fyrir þjóðfélagi jafnaðarstefnunnar á Íslandi, þjóðfélagi frelsis, jafnréttis og bræðralags, þar sem samhljál, samvinna og félagshyggja sitja í fyrirrúmi, frelsi einstaklingsins og mannhelgi er virt og jafnrétti allra til áhrifa, þroska og velferðar er tryggt, þar sem stefnt er að sannri velmegun á öllum sviðum og alhliða réttlæti.

Jafnaðarmannaflokkur Íslands fellir stefnu sína að íslenskum aðstöðum, þannig að hún sé íslensk jafnaðarstefna.

II.
Mikill hluti mannkyns býr við ófrelsi og ófrið, hungur og fáfræði. Þjóðir eru undirokaðar. Auði er misskipt. Það er kjarni jafnaðarstefnu að berjast gegn slíku ranglæti. Boðskapur hennar er friður um víða veröld, frelsi öllum til handa, jafnrétti í skiptingu lífsgæða og bræðralag með mönnum og þjóðum. Með alþjóðasamtarfi og samstarfi þjóða í milli skal vinna að friði í heiminum og aðstöðu við þær þjóðir, sem eru afskiptar í efnahagsmálum eða búa við órétt í stjórnmálum.

III.
Þjóðfélag jafnaðarstefnunnar er reist á frelsi einstaklingsins og lýðræðislegum samskiptum manna. Frelsi einstaklingsins til skoðanamyndunar, tjáningar og sjálfsákvörðunar skal virt og eftir. Lýðræði skal ríkt í samskiptum manna. Allir skulu njóta frelsis og réttar til þess að móta þjóðfélag sitt, líf sitt og lífsgengi. Vinna skal gegn ofstjórn miðstjórnarvalds og tryggja lýðræði með dreifingu valdsins til fólksins í landinu. Réttur allra til áhrifa á landsstjórn, á sveitarstjórnir, á stjórn vinnustaða í atvinnulífi og í menningastofnunum, skal vera hinn sami. Launþegum og neytendum skal aflað aukinna réttinda til hlutdeildar í eignamyndun og áhrifa á verðlagsmyndun og tekjuskiptingu. Frelsi einstaklingsins skal hvíla á efnahagslegu og félagslegu öryggi, því án þess verður enginn frjálur.

IV.
Þjóðfélag jafnaðarstefnunnar er þjóðfélag jafnréttis. Allir, án tillits til uppruna, kynferðis, búsetu, stéttar eða stöðu, skulu hafa jöfn skilyrði til þroska, hagsældar og menningarlífs. Allir skulu hafa sömu aðstöðu til þess að njóta hæfileika sinna. Réttur og skilyrði til menntunar skulu öllum jöfn.

Engum skal mismuna í félagslegri aðstöðu. Engum skal skipað á óæðri bekk vegna stéttar sinnar. Allir skulu njóta fyllsta réttaröryggis.

Menningarverðmæti þjóðarinnar skulu vera sameign hennar allrar. Allir, án tillits til búsetu, stéttar eða stöðu, skulu hafa jafna aðstöðu og jafnan rétt til þess að njóta ávaxtanna af iðkun vísinda og hvers konar lista. Allir landsmenn skulu hafa rétt til þess að njóta

þeirra verðmæta, sem fólgin eru í fegurð náttúru og heilbrigðu umhverfi. Engum skal líðið að spilla landinu eða einoka gæði þess á kostnað fjöðans.

Bræð
þjóðum
þegnun

Dægurmálin eru

Hér fer á eftir bréf það, sem víðræðunefnd Alþýðuflokksins í sameiningarmálinu hefur sent forvígismönnum flokksins um land allt ásamt með drögum að grundvallarstefnu Jafnaðarmannaflokks Íslands og lögum fyrir hann:

„Síðasta flokksþing Alþýðuflokksins, sem haldið var í október 1972, samþykkti ályktun um „Sameiningu lýðræðissinnaðra jafnaðarmanna“. Í upphafi þeirrar ályktunar segir:

„34. þing Alþýðuflokksins ályktar að sameina beri alla lýðræðissinnaða jafnaðarmenn á Íslandi í einum stjórnmálaflokki og lýsir yfir vilja sínum til þess að gerast aðili að þeirri sameiningu. Sameiningin skal koma til framkvæmda fyrir næstu almenningar kosningar í landinu. Sameiningunni skal hafa þannig, að sem best verði tryggð aðild allra þeirra stjórnmálasamtaka og einstaklinga, sem aðhyllast stefnu jafnaðar, samvinnu og lýðræðis, að hinum nýja flokki jafnaðarmanna.“

34. þing Alþýðuflokksins samþykkir að kjósa fulltrúa í sérstaka nefnd, er annist lokaundirbúning sameiningarmálsins. Þegar undirbúningsnefndin telur tímabært, skal kalla saman aukþing í Alþýðuflokki. Skal það fjalla endanlega um sameiningu og kjósa fulltrúa á sameiningarþing — stofnþing hins nýja jafnaðarmannaflokks.

Sameiningarþing skal setja flokknum lög, ákveða stefnu hans í meginatriðum, kjósa honum stjórn, fjalla um innviðum hans í Alþýðasamband jafnaðarmanna og gera aðrar ályktanir, sem móta nýja sóknarbaráttu lýðræðissinnaðra jafnaðarmanna í íslenskum stjórnmálum og hrinda henni af stað.“

Í stjórnmálaályktun flokksþingsins sagði ennfremur m.a.: „Flokksþingið telur „sjálf-sagt, að Alþýðuflokkurinn starfi áfram samhliða framkvæmd sameiningarmálsins fyrir næstu kosningar og að gengið verði frá endanlegu skipulagi nýs jafnaðarmannaflokks eftir næstu kosningar.“

A aukþingi því, sem gert er ráð fyrir í ályktun þingsins

um sameiningu lýðræðissinnaðra jafnaðarmanna að ab verði saman til þess fjalla um sameiningarmálin þarf 2/3 hluta greidda kvæða til þess að stofna jafnaðarmannaflokki fram að ganga. Einnig leita áliti Alþýðuflokksanna um land allt.“

Flokksþingið kaus eftir menn í nefnd til þess að um málið:

Gylfa Þ. Gíslason, sem var formaður nefndar Benedikt Gröndal, Björn Guðmundsson, Bragi Sigurjónsson, Eggert G. Þorsteinsson, Kjartan Jóhannsson, Örnlygur Geirsson, en til vara Haraldsson, Reyni Guðsson og Skúla Þórðarson.

Við, sem í nefnd þessar kosnir, litum á það sem í meginverkefni okkar að hveit hveitastæða gæti náð okkar og hliðstæðar ne frá Samtökum frjálslynd vinstri manna um drög grundvallarstefnu okkar og um fyrir nýjan flokk, sem t.d. jafnaðarmannaflokk lands, þau lög attu samkvæmt ályktun flokksþingsins að vallast á því meginatriði skipulag hans yrði í höfðum um eins og skipulag Verkamannaflokksins. Þá Alþýðuflokkurinn héldi að starfa, þrátt fyrir þess hins nýja flokks. Tilgangur með flokksstofnuninni og lag flokksins skyldi m.a. aðast við það, að í næstu alkosningum yrði ekki umframboð að ræða af hálfu þýðuflokksins og Frjálslyndur heldur aðeins eitt.

Þá var það verkefni samkvæmt ályktun flokksins að kanna, hvort nefnd gætu orðið sammála um vallarstefnu okkar fyrir flokk, ef stofnaður yrði, því væri slegið algerlega að um lýðræðissinnaðan jafnaðarmannaflokk væri að þ.e. að tekin yrði ákvörðun stöðu gegn hliðstæfni kommúnisma.

Við og nefnd Frjálslyndu samþykkuð drög að grundvallarstefnu. Eftir að kanna, hvort samstaðar orðið í nefndunum um yfirlýsingu um vandanastöðu, þ.e. um þjáningarni, sem að blasa við lenzku þjóðmálum. Á fundi nefndanna, þar sem við var frá fyrrnefndum drögum